

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Chaloupkové a soudkyň JUDr. Jitky Denemarkové a JUDr. Renaty Hertlové v právní věci žalobkyně: E. R. bytem právně zast. JUDr. Ladislavem Dusilem, advokátem se sídlem České Budějovice, nám. Přemysla Otakara II. 123/36, proti žalované: Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti ČR se sídlem Praha 2, Vyšehradská 16, pro náhradu újmy ve výši 1,500.000,- Kč a omluvu, o odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 22. července 2010 č. j. 15 C 123/2010 - 78,

t a k t o :

I. Rozsudek soudu I. stupně se v odvoláním napadeném výroku (IV.), kterým byla zamítnuta žaloba, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradě nemajetkové újmy částku 1,500.000,- Kč, a ve výroku o nákladech řízení (V.) **z r u š u j e** a v tomto rozsahu se věc vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

II. V ostatních napadených výrocích se rozsudek soudu I. stupně **p o t v r z u j e**.

O d ů v o d n ě n í

Žalobkyně se žalobou domáhala na žalované jednak omluvy a jednak peněžitého plnění z titulu náhrady nemajetkové újmy ve výši 1,500.000,- Kč. Soud I. stupně žalobě nevyhověl, její nároky, které uplatňovala a o kterých rozhodoval a které jsou podrobně uvedeny ve výroku napadeného rozsudku, zamítl. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že žalobu neshledal důvodnou, při rozhodování vycházel z toho, že mezi účastníky bylo nesporné, že trestní stíhání žalobkyně bylo zahájeno na základě usnesení Policie ČR ze dne 2. 11. 2008, že proti tomuto usnesení byla podána žalobkyní stížnost, a že řízení bylo ukončeno rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 12. 12. 2008, který nabyl právní moci dne 14. 1. 2009, a kterým byla žalobkyně zproštěna obvinění ze spáchání trestného činu vraždy podle ust. § 219 odst. 1 tr. zák. V souvislosti s tímto obviněním média žalobkyni

specifikovaná v žalobě uveřejnila články ohledně vraždy bývalého manžela žalobkyně, ze které byla podezřívána. Při svém rozhodování vycházel z listin, jež se vztahovaly k obvinění žalobkyně, avšak nepovažoval za nutné a potřebné doplňovat dokazování dalšími důkazy, a to svědeckými výpověďmi a znaleckým posudkem, a to proto, že z žaloby si učinil závěr o zásahu trestního stíhání do života soudkyně, a to i vzhledem k určité objektivní míře utrpení, která je v těchto řízeních soudem presumována. Odkázal na ust. § 7 odst. 1, § 8 odst. 1 a § 31a odst. 1, odst. 2 zák. č. 82/1998 Sb., a ztotožnil se se závěrem žalované, která navrhovala zamítnutí žaloby s tím, že konstatovala již v rámci mimosoudního projednání nároku žalobkyně existenci nezákonného rozhodnutí Policie ČR v Českých Budějovicích ze dne 2. 1. 2009, které bylo zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 12. 12. 2008, a dovedl, že došlo k vydání nezákonného rozhodnutí. Při posuzování hledisek ohledně výše přiměřeného zadostiučinění soud I. stupně vycházel z intenzity zásahu trestního stíhání do osobnostní sféry žalobkyně. Trestní řízení trvalo jeden rok, žalobkyni hrozil trest odnětí svobody na 10 až 15 let, a podle soudu I. stupně v tomto případě postačuje samotné konstatování porušení práva, když intenzita zásahu do osobnostní sféry žalobkyně nedosáhla intenzity, za kterou by jí příslušela náhrada nemajetkové újmy v penězích. Postačující formou, jak uvedla, „omluvy státu za nezabezpečení práva na rozhodnutí v přiměřené lhůtě je konstatováním porušení práva, a skutečnost, že tato forma zadostiučinění se jeví vzhledem ke shora uvedeným okolnostem případu jako dostatečná a požadavek o poskytnutí přiměřeného zadostiučinění v penězích se jeví jako nepřiměřený, a to zejména ke krátké době trvání jejího trestního stíhání“, což vedlo soud I. stupně k tomu, aby žalobu ohledně nemajetkové újmy v penězích zamítl. Do rozhodnutí nezahrnul ani konstatování porušení práva, neboť toto bylo již uvedeno ve stanovisku žalované ze dne 14. 10. 2009, čímž by došlo ke zdvojení rozhodování v dané věci. Posléze rozebíral problematiku uplatněného nároku na nemajetkovou újmu ve vztahu k judikatuře soudů. Ještě poukázal i na čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a ust. § 2 odst. 2 tr. ř. ohledně zásady presumpce nevinny. Na každého je tedy pohlíženo tak, že je nevinen, do okamžiku, než je shledána jeho nevina. Pakliže média překročila pouze informační oprávnění, je na žalobkyni, aby se domáhala odškodnění na subjektech, které uveřejnily v médiích informace ohledně jejího stíhání. Žalovaná se z tohoto pohledu pak nemohla domáhat splnění povinnosti médií na žalované. Podle Evropského soudu pro lidská práva se nepřihlíží k takovým okolnostem, jako je zatíženost konkrétního soudce, špatné personální a technické vybavenosti soudu či špatná legislativa. Výrok o nákladech řízení odůvodnil odkazem na ust. § 142 odst. 1 o. s. ř.

Proti rozsudku podala žalobkyně odvolání, ve kterém soudu I. stupně vytykala, že nepřihlédl k jí tvrzeným skutečnostem a označeným důkazům, nezjistil skutkový stav věci, kdy neprovedl navržené důkazy, dále, že dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním a jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Nesouhlasila se závěrem soudu I. stupně ohledně posouzení jejího nároku týkajícího se nemajetkové újmy v penězích a s jeho závěry v tomto směru uvedenými nesouhlasila, zvláště, když poukazoval na ust. § 31a odst. 2 zák. č. 82/1998 Sb. ohledně konstatování porušení práva a zadostiučinění poskytnuté v penězích, proto se nemohla domáhat omluvy tak, jak je tomu v řízeních na ochranu osobnosti podle ust. § 11 a násl. obč. zák. V této souvislosti uvedla, „Jakýže už by musel být zásah do práv občana, aby nepostačovalo pouhé konstatování porušení práva, když v daném případě dle názoru soudu takové konstatování stačí?“. K tomuto uvedla, že byla stíhána za nejtěžší trestný čin, za který zákon umožňoval uložit trest až doživotí. Jestliže bylo za nezákonné rozhodnutí označeno rozhodnutí o zahájení trestního řízení, pak byla nezákonná i všechna další opatření, která proti ní byla orgány činnými v trestním řízení použita. Poukazovala na průběh trestního

řízení, jakož i její postoje k němu a chování, kdy se vždy na předvolání policejních orgánů řádně dostavila, a podrobně rozváděla okolnosti, za nichž došlo k jejímu zatčení a předvedení do vazby. Nezákonné rozhodnutí o zahájení trestního řízení bylo pak podkladem pro to, aby byla informována média, která údaje zveřejnila. Dovozovala, že média neporušila žádnou svou povinnost, pouze informovala o situaci, kterou stát svým nezákonným rozhodnutím vyvolal, a bylo na žalované, aby odstranila následky tohoto zásahu do jejich základních práv, a aby sama zveřejnila informace o tom, že byla vystavena nezákonným zásahům ze strany státu. Zdůraznila, že v důsledku zásahu došlo mimořádnou intenzitou do jejího osobního, rodinného a pracovního života, jakož i k následkům. Navrhovala v tomto směru důkazy, tyto však soud I. stupně zamítl, neboť dovodil, že stačí pouhé konstatování porušení práva. Soud I. stupně přehlédl, že lze a zákon nevyklučuje, aby byla přiznána i jiná forma náhrady nemajetkové újmy vedle konstatování porušení práva. Zpochybňovala rozhodnutí soudu I. stupně se zřetelem k charakteru zásahu do jejich osobnostních práv, který byl takové intenzity, že zde nepostačuje zadostiučinění pouhým konstatováním porušení práva. Navrhla, aby odvolací soud posoudil, zda doplnění jejich návrhů provede sám v odvolacím řízení, a za tohoto stavu, aby byl rozsudek soudu I. stupně změněn tak, že se žalobě vyhovuje.

Žalovaná navrhla, aby rozsudek soudu I. stupně byl jako věcně správný potvrzen. Odkazovala na své vyjádření k žalobě v řízení před soudem I. stupně. Podle ní skutkový stav věci byl soudem I. stupně zjištěn provedeným dokazováním dostatečně a správně, a souhlasila s právními závěry, ke kterým soud na základě skutkových zjištění dospěl. Současně měla za to, že rozsudek netrpí vadami, které mu byly vytýkány v odvolání žalobkyně.

Odvolací soud z podnětu odvolání žalobkyně přezkoumal jí napadený rozsudek i řízení předcházející a odvolání shledal částečně opodstatněným z následujících důvodů:

Odvolací soud při svém rozhodování vycházel z dosavadních skutkových zjištění soudu I. stupně. Pokud jde o žalobkynin uplatněný nárok vztahující se k uložení povinnosti žalované ohledně omluvy v médiích, pak v tomto směru shledal odvolací soud rozhodnutí soudu I. stupně věcně správným z důvodů, které uvádí v odůvodnění svého rozsudku, a bylo by nadbytečné, aby je opakovat. V této souvislosti lze odkázat i na stanovisko žalované jí uváděné ve svém vyjádření k žalobě, podle něhož nárok na reparaci nemajetkové újmy způsobené zásahem do občanské cti a vážnosti osoby, k němuž mělo dojít nezákonným rozhodnutím, lze uplatnit pouze v režimu zák. č. 82/1998 Sb., kteroužto problematikou se zabýval i Ústavní soud ČR ve svém rozhodnutí, na které odkazuje soud I. stupně v odůvodnění rozsudku. Jestliže došlo k neoprávněnému zásahu do osobnostních práv v důsledku nezákonného rozhodnutí, pak dotčená osoba se nemůže domáhat ochrany svého práva podle občanského zákoníku, a to proto, že takovou ochranu poskytuje zák. č. 82/1998 Sb. A na podkladě toho odvolací soud shledal, že rozhodnutí soudu I. stupně, jež se vztahuje k této problematice - omluvě, již se žalobkyně domáhala, je věcně správné, což byl důvod pro to, aby rozsudek soudu I. stupně odvolací soud v tomto rozsahu (výroky I., II., III.) jako věcně správný potvrdil podle ust. § 219 o. s. ř.

Avšak jiná situace byla při posuzování rozhodnutí soudu I. stupně ohledně nemajetkové újmy. Zde odvolací soud souhlasí s odvolacími námitkami žalobkyně, neboť se zřetelem k charakteru nezákonného rozhodnutí, jakož i k jeho následkům, které měly vliv na život žalobkyně, rozhodně nepostačuje konstatování porušení práva. Šlo nepochybně o masivní zásah do jejich osobnostních práv tak, jak žalobkyně vylíčila v odůvodnění žaloby, jakož i ve svém odvolání, a podle odvolacího soudu proto nelze je opomenout. Žalobkyně byla nezákonně stíhána pro trestný čin vraždy, byla ve vazbě, a hrozil jí vysoký trest.

Odvolací soud proto rozsudek soudu I. stupně v tomto výroku podle ust. § 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř. rozsudek soudu I. stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (ust. § 221 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.).

V dalším řízení soud I. stupně ve světle názoru odvolacího soudu posoudí znovu opodstatněnost v řízení uplatněného nároku na náhradu nemajetkové újmy v penězích. Odvolací soud sám však ve věci rozhodnout nemohl, jak navrhovala žalobkyně ve svém odvolání, a to proto, že soud I. stupně při posuzování tohoto nároku vycházel ze závěru, že postačuje konstatování porušení práva, s čímž tento odvolací soud nesouhlasí. Proto je zapotřebí, aby se zabýval hledisky, která žalobkyně uplatnila na podporu tohoto svého nároku, ty znovu posoudil, příp. provedl dokazování, a znovu ve věci rozhodl. Odvolací soud by svým rozhodnutím poškodil účastníky řízení, neboť by nahradil působnost soudu I. stupně jako soudu nalézacího, když by řešil problematiku, kterou se dosud tento soud nezabýval. Navíc by svým rozhodnutím odebral účastníkům právo podat proti takovému rozhodnutí řádný opravný prostředek, čímž by je poškodil. V souvislosti s rozhodnutím ohledně zrušení tohoto výroku bylo třeba zrušit i výrok o nákladech řízení jak před soudem I. stupně, tak i o nákladech tohoto odvolacího řízení, neboť o těch rozhodne v novém rozhodnutí (ust. § 224 odst. 3 o. s. ř.).

V dalším řízení je soud I. stupně vázán právním názorem odvolacího soudu (ust. § 226 odst. 1 o. s. ř.).

P o u ě n í : Proti výroku I. **n e n í** dovolání přípustné.

Proti výroku II. **j e** dovolání přípustné za předpokladu, že odvolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Dovolání se podává do dvou měsíců ode dne doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně.

V Praze dne 8. prosince 2010

JUDr. Jaroslava Chaloupková, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Naděžda Balcarová